

Στην ενδότερη έρημο του Αγίου Ορους Του Αντώνη Στιβακτάκη

Από την Καλύβη των Δανηλαιών στα Κατουνάκια ετοιμάστηκαμε να ξεκινήσουμε την οδοιπορία μας προς την ενδότερη αθωνική έρημο και την ακροτάτη κορυφή του Άθωνος. Η διαδρομή προς τα άνω ήταν πολύ ανηφορική και κάπως μπερδεμένη, αφού υπήρχαν πολλά μονοπάτια που οδηγούσαν σε διάφορες κατευθύνσεις. Γι αυτό δοκιμάσαμε μεγάλη χαρά, όταν

ακούσαμε το Γέροντα Γρηγόριο να μας λέει ότι μαζί μας θα ερχόταν και ο Θανάσης, ένας νεαρός φοιτητής της Θεολογίας στο Πανεπιστήμιο της Θεσσαλονίκης, πνευματοκοπαίδι των Δανηλαιών, που είχε να μεταφέρει κάποιες επιστολές στους Κερασιώτες και Αγιοβασιλειάτες Πατέρες.

Ο Θανάσης ήταν έμπειρος περιπατητής της ενδότερης ερήμου του Άθω, γιατί είχε την ευλογία να τη διαβεί κι άλλες φορές. Έτσι κι εμείς ομολογουμένως αισθανθήκαμε κάποια ανακούφιση κι ασφάλεια, αφού δεν υπήρχε πια κίνδυνος να "χαθούμε" μέσα στο κακοτράχαλο τοπίο και στα πολλά μονοπάτια της βαθύτερας αθωνικής ερήμου.

Κάναμε το σταυρό μας και ξεκινήσαμε. Πήραμε το κακοτράχαλο ανηφορικό μονοπάτι που θα μας οδηγούσε στον προορισμό μας κι ίσως και στην "ακροτάτη κορυφή".

Υστερα από σύντομη διαδρομή αντικρίσαμε προς τα δεξιά μας τις Καλύβες και τα Ησυχαστήρια των ανατολικών Κατουνακίων, απλωμένα στις πλαγιές μιας γραφικής ρεματιάς, που φιλοξένησαν στο παρελθόν και φιλοξενούν και σήμερα αγωνιστές μοναχούς.

Ανάμεσά τους ξεχωρίσαμε το Ησυχαστήριο του Οσίου Εφραίμ του Σύρου, όπου ασκείται ο Γέροντας Εφραίμ ο Κατουνακιώτης με τη συνοδεία του, ένας από τους οσιότερους και πνευματικότερους Πατέρες του σύγχρονου Αθω. Συγχρόνως φέραμε στο νου μας τις μεγάλες ασκητικές μορφές που αγωνίστηκαν κατά το πρόσφατο παρελθόν εδώ με πνευματικό ηρωισμό και αυταπάρνηση και άνθισαν πνευματικά στην ξηρή κι άνυδρη έρημο των Κατουνακίων. Μεταξύ αυτών κορυφαία θέση κατέχουν ο Γέροντας Ιγνάτιος ο Πνευματικός και ο έγκλειστος Γέροντας Καλλίνικος ο Ησυχαστής, ο μεγάλος ηητικός πατέρας του Αθω.

Αφήνοντας πίσω μας τα Κατουνάκια αρχίσαμε να ανηφορίζουμε προς την Κερασιά. Ευτυχώς το πολύ ανηφορικό μονοπάτι που οδηγεί εκεί σε πολλά σημεία του ήταν σκιερό κι έτσι ο φοβερός καύσωνας μετριαζόταν λίγο και μας επέτρεπε να συνεχίζουμε υπομονετικά την πορεία μας προς τα άνω. Κάποιες στιγμές σταματούσαμε λίγο, για να ανασάνουμε, και ρίχναμε τη ματιά μας προς τα κάτω βλέποντας το άγριο κακοτράχαλο τοπίο με τις χαράδρες, τα κράσπεδα των βράχων και τις ορθόκοφτες κορυφές κι εκφράζοντας το θαυμασμό μας που κατορθώσαμε να διαβούμε επιτυχώς όλα αυτά και να τα βλέπουμε τώρα αφ' υψηλού.!

Κάποια στιγμή φτάσαμε κάθιδροι και κατάκοποι, σχεδόν εξαντλημένοι, στο "Σταυρό". Σ' ένα σημείο στο οποίο δεσπάζει ένας μεγάλος ξύλινος Σταυρός, αιώνιο σύμβολο καρτερίας, πόνου,

αγώνα σώματος και ψυχής, α ιώνιο σύμβολο κάθαρσης, λύτρωσης και ανάστασης. Λέγεται ότι τον εστησε εκεί ο Οσιος Μάξιμος ο Καυσοκαλύβης τον καιρό που περιπλανιόταν στις κορυφές, στις πλαγιές και στις χαράδρες της περιοχής απολαμβάνοντας την απολυτή ησυχία και την ανείπωτη Χάρη του Ακτίστου Φωτός.

Από το σημείο αυτό το ανηφορικό μονοπάτι γίνεται σχεδόν οριζόντιο, ευθύ και μετά από λίγο οδηγεί σ' ένα σταυροδρόμο στην άκρη του οποίου υπάρχει μια βρύση που τρέχει γάργαρο αθωνίτικο νερό. Το μονοπάτι προς τα αριστερά οδηγεί στην Παναγία σε υψόμετρο 1.500 μ. περίπου και από κει στην κορυφή του Αθωνος. Προς τα δεξιά οδηγεί στη Σκήτη του Αγίου Βασιλείου και προς τα εμπρός στις Καλύβες της Κερασιάς και προς τα Καυσοκαλύβια.

Σταθήκαμε για λίγο εδώ, πληθήκαμε και δροσιστήκαμε με το κρυστάλλινο νερό που φτάνει εδώ από την καρδιά του Αθωνος. Δέντρα μικρά και μεγάλα ίσκιωναν την περιοχή, μια ανάλαφρη αρωματική μυρουδιά κυριαρχούσε στον αιθέρα, η απόλυτη ησυχία, η απέραντη γαλήνη και η σιωπή που επικρατούσαν χάιδευαν την ψυχή μας και δημιουργούσαν ένα αίσθημα ιερής κατάνυξης. Βρισκόμασταν στο θαυμάσιο τοπίο της Κερασιάς, στον ευωδιαστό κήπο του Περιβολιού της Παναγίας, όπως εύστοχα την έχει ονομάσει σύγχρονος Κερασιώτης Ασκητής. προχωρήσαμε στο μονοπάτι και σε λίγο αντικρύσαμε τα Ησυχαστήρια της πνιγμένα μέσα στους κήπους και στα δέντρα. Δέντρα άγρια και δέντρα οπωροφόρα, κερασιές, αχλαδιές, έλατα, πουρνάρια, αγριοκορομηλιές, πλατάνια ακόμη και μουριές.

Προς τα βόρεια της Κερασιάς υψώνεται επιβλητικά ο κωνικός όγκος του Αθωνος, δυτικά οι ορθόκοφτες βραχοκορφές του Καρμηλίου, που στον πιο ψηλό σημείο του δεσπόζει το γραφικό εκκλησάκι του Προφήτη Ηλία. Προς τα ανατολικά απλώνεται ένα δάσος με πουρνάρια φυτρωμένα πάνω στις εκεί βραχοπλαγιές. Και προς τα νότια ο πράσινος χείμαρρος που ξεχύνεται ως τη θάλασσα, ως τον αρσανά π' όπου εξυπηρετείται "συγκοινωνιακά" η Κερασιά μ' ένα μονοπάτι που ονομάζεται "κλέφτικο" προσωνύμιο το οποίο είναι σχετικό με τη δράση των πειρατών σε παλαιότερες εποχές.

Δεν μπορεί κανείς παρά να συμφωνήσει με τον αοίδιμο Μητροπολίτη Κορυτσάς Ευλόγιο Κουρίλα, που ενθουσιασμένος απ' αυτό το καταπληκτικό φυσικό περιβάλλον της Κερασιάς έγραψε: "Φύσις υψηλή και αιθέρια, ουρανογεΐτων, βλάστησις ποικίλη, υλομανούσα και ουρανομήκης... πηγαγαΐαίρητοι... σμήνη καλλικέλαδων πτηνών...".

Πρώτη στάση μας στην Κερασιά το Κελλί των Αγίων Αποστόλων, όπου μονάζουν οι Ιερομόναχοι Μόδεστος και Ευμένιος, οι οποίοι στα πρώτα ασκητικά τους βήματα είχαν Κρητικό Γέροντα. Και οι δύο "εκ κοιλίας μητρός εφιερωμένοι... ηκολούθησαν τον ελαφρόν ζυγόν του Χριστού από νεαρής ηλικίας". Μας υποδέχτηκαν με πηγαία ειλικρινή χαρά και αγάπη. Ο Γέροντας Ευμένιος με κάποιο άλλο μοναχό ήταν απασχολημένοι κι έτσι γευθήκαμε την αβραμιαία φιλοξενία του Γέροντος Μοδέστου. Καθίσαμε στη γοητευτική απλωταριά του Κελλιού τους, που έχει καταπληκτική θέα. Εκεί μας πρόσφερε το γνωστό αγιορείτικο κέρασμα και στη συνέχεια συζητήσαμε μαζί του αρκετή ώρα. Με αφοπληστική "παιδική" απλότητα απαντούσε στις ερωτήσεις μας και μας έδωσε συμβουλές που ικανοποίησαν τη διψασμένη ψυχή μας.

Αυτός ο Γέροντας εκείνη τη μέρα μας κατέκτησε με την πηγαία αγάπη του, την απλότητα του, την ειλικρίνειά του, τη λάμψη του προσώπου του. Κάποια στιγμή με κοίταξε με συγκατάβαση και μου είπε: - Αντώνιε, ο φίλος σου ο Ιωάννης είναι πιο καλός χριστιανός και πιο γνήσιος Κρητικός από σένα. Τον κοίταξε με απορία. Ο Γέροντας κατάλαβε και συνέχισε: - Ο Ιωάννης έχει μουστάκι και γι αυτό το είπα αυτό. Ευκαιρία λοιπόν να φροντίσεις να αφήσεις κι εσύ μουστάκι! - Να 'ναι ευλογημένο, Γέροντα, του απάντησα, χωρίς να τον ρωτήσω να μάθω τους λόγους για τους οποίους το μουστάκι είναι ένδειξη καλού χριστιανού και γνήσιου Κρητικού. Ζητήσαμε την ευλογία του Γέροντα να βγάλουμε μια φωτογραφία μαζί του. Και σ' αυτή την περίπτωση έδειξε απέναντί μας επιείκεια και συγκατάβαση και έβγαλε μαζί μας μια φωτογραφία. Φεύγοντας πήραμε ευλογία ξύλινους σταυρούς φτιαγμένους απ' αυτούς τους ευλογημένους Γεροντάδες με νηστεία και προσευχή.

Λίγο πιο κάτω από το Ησυχαστήριο του Γέροντος Μοδέστου βρίσκεται το κελλί του Αγίου Γεωργίου που δεσπόζει στο κέντρο της Κερασιάς. Μεγάλο κι επιβλητικό κελλί, μοιάζει με μικρό μοναστηράκι. Εκεί ασκούνται ο ευλογημένος Γέροντας Ευθύμιος ο Κρητικός, Ρεθεμνιώτης στην

καταγωγή, με τους εννέα άλλους συνασκητές του μεταξύ των οποίων ο Γερο-Νικόδημος, ο π. Χρυσόστομος και ο μοναχός Βασίλειος, ο νεαρότερος της συνοδείας.

Οι ευλογημένοι αυτοί Πατέρες εκείνη την ώρα ήταν εμπερίστατοι, γιατί έχτιζαν ένα σχετικά μεγάλο οικοδόμημα δίπλα στο κελλί τους. Ο Γέροντάς τους δεν ήταν εκεί και μας οδήγησε στο κελλί ο Γέροντας Νικόδημος. Μας κέρασε κι ύστερα μας πήγε στην εκκλησία του κελλιού που τιμάται στο όνομα του Αγίου Μεγαλομάρτυρος Γεωργίου, για να προσκυνήσουμε και "να βάλουμε μετάνοια στον Άγιο Γεώργιο", όπως μας είπε. Υστερα καθίσαμε στην απλωτεριά του κελλιού κάτω από μια πυκνόφυλλη μουριά και ξεκουραστήκαμε. Εδώ νιώσαμε έντονα ότι βρισκόμαστε σε μεγάλο υψόμετρο που πλησίαζε τα χίλια μέτρα. Παρά το φοβερό καύσωνα που επικρατούσε ένα πολύ δροσερό αεράκι φυσούσε εδώ εκείνη τη στιγμή και μας έκανε να αισθανθούμε έντονη την ανάγκη να αλλάξουμε τα μουσεκεμένα από τον ιδρώτα ρούχα μας και να φορέσουμε κάποιο πιο "βαρύ" ένδυμα.

Οι Γέροντες του κελλιού κατασκευάζουν από ξύλο με μεγάλη επιμέλεια διάφορα καταπληκτικά έργα, όπως αναλόγια, προσκυνητάρια, στασίδια, κορνίζες εικόνων, πύλες ιερών ναών, αληθινά αριστουργήματα τέχνης. Αλλά οι φιλόθεοι αυτοί Κερασιώτες Ασκητές έχουν άλλη μια ευλογημένη συνήθεια. Παίρνουν στο κελλί τους και γηροκομούν ανήμπορους ασκητές που ζουν μόνοι στα ασκηταριά τους και δεν έχουν καποιο να τους παρασταθεί και να τους βοηθήσει προς το τέλος της επίγειας ζωής τους, που έχουν ανάγκη.

Ο Γέροντας Χρυσόστομος σταμάτησε κάποια στιγμή για λίγο τη δουλειά του, κατέβηκε από τη σκαλωσιά και μας χαιρέτησε δίνοντάς μας την ευχή και την ευλογία του. Με μεγάλη χαρά τον άκουσα να μας λέγει ότι μαζί με τον πατέρα του έχτισαν το μεγαλοπρεπή ναό του Τιμίου Σταυρού στα Σακτούρια Ρεθύμνου, χωριού καταγωγής της συζύγου μου, πριν αναχωρήσει και εγκαταβιώσει μόνιμα στο Άγιον Όρος.

Εδώ, στο κελλί του Αγίου Γεωργίου στην Κερασιά, είχαμε σκοπό να μείνουμε ένα βράδυ, για να επιχειρήσουμε να πραγματοποιήσουμε το μεγάλο μας όνειρο, να ανεβούμε τα χαράματα στην κορυφή του Αθωνος. Δυστυχώς όμως δεν ήταν ευλογημένο. Ο Γέροντας του κελλιού Ιερομόναχος

Ευθύμιος απουσίαζε και ο νεαρός μοναχός Βασίλειος, που θα μας οδηγούσε στην κορυφή, ήταν στο κρεβάτι αδιάθετος με πυρετό. Μόνοι μας δεν αποφασίζαμε γιατί ο καύσωνας ήταν απειλητικός και η ανάβαση ως την κορυφή πολύ δύσκολη. Βρεθήκαμε για λίγο σε μεγάλο δίλλημμα και τελικά πήραμε την απόφαση. Δεν θα ανεβαίναμε αυτή τη φορά στην ακρότατη κορυφή του Αθω, αλλά θα το επιχειρήσουμε μια άλλη φορά στο μέλλον! Ομολογουμένως δύσκολη απόφαση, αλλά δεν υπήρχε δυνατότητα άλλης επιλογής εκείνη τη συγκεκριμένη στιγμή.

Υστερα απ' αυτό πήραμε την ευλογία των Πατέρων και ξεκινήσαμε για την έρημο του Αγίου Βασιλείου. Όταν φτάσαμε στο γνωστό σταυροδρόμι, με το γάργαρο αθωνίτικο νερό, ακολουθήσαμε το μονοπάτι προς τα αριστερά που οδηγεί στη σκληρή αγιοβασιλειάτικη έρημο. Η Σκήτη του Αγίου

Βασιλείου ιδρύθηκε από Καππαδόκες Ασκητές που αναζητησαν εδώ την απόλυτη ηρεμία και βρήκαν το κατάλληλο μέρος, για να αφιερωθούν με όλες τους τις δυνάμεις "ενώπιοι ενώπιω" στον Θεό.

Η φύση του Αγίου Βασιλείου είναι σκληρή, τραχειά, κι απαρηγόρητη. Τόπος έρημος κι απόκρημνος σε μια κακοτράχαλη πλαγιά κάτω από το όρος Καρμήλιο. Χαράδρες απότομες, απόκρημνες κι απλησίαστες που ξεχύνονται με πρωτογονισμό κι αγριότητα και ρίχνουν τα κράσπεδά τους με ορμή ως τη θάλασσα. Βράχια και πάλι βράχια κι ανάμεσά στα βράχια θάμνοι και φρύγανα αγωνίζονται να ξεμυτίσουν κι να αντικρίσουν το φως.

Ξηρή κι άνυδρη, τα δέντρα σπάνια, σχεδόν άνύπαρκτα. Οι πέτρες ψήνονται κάτω από τον καυτό καύσωνα κι οι γυμνοί βράχοι αγνίζουν από την "επίθεση" που δέχονται από τις καυτερές ακτίνες του ήλιου. Τότε άρχισα να καταλαβαίνω γιατί ο Άγιος Βασίλειος θεωρείται η ερημος της ερήμου του Αθω. Θυμήθηκα ακόμη ότι ένας παλαιότερος Αγιορείτης Γέροντας ονόμασε την έρημο του Αγίου Βασιλείου ως το "πτωχοκομείο" της ερήμου του Αγίου Ορους, ίσως για την ξηρή άνυδρη, απαρηγόρητη, σκληρή, τραχειά και άνικμον φύση του. Και σίγουρα ο Άγιος Βασίλειος είναι το υλικό πτωχοκομείο της ερήμου του Αθω, αλλά συγχρόνως είναι και πλούσιο πνευματικό ταμείο με μεγάλη πνευματική προσφορά και παράδοση.

Καθώς προχωρούσαμε με προσοχή στα κακοτράχαλα μονοπάτια, είχα μείνει εκστατικός. Ένα ανεξήγητο και απεριγραπτο συναίσθημα είχε κατακυριεύσει την ψυχή μου γνωρίζοντας ότι αυτή η περιοχή υπήρξε πνευματικό εργαστήριο αρετής και αγιότητας. Πόσους Αγίους και Οσίους Ασκητές φιλοξένησε και ανέδειξε, πόσοι ασκητικοί ιδρώτες και δάκρυα πότισαν τα σκληρά βράχια της, πόσα οσιομαρτυρικά αίματα χύθηκαν στην αιώνια "αιματηρή" πορεία του ανθρώπου προς τον Θεό. Πραγματικά, αυτά τα κακοτράχαλα βράχια είναι ποτισμένα με οσιομαρτυρικά αίματα και "πεποικιλμένα" με ροές δακρύων. Εδώ ασκήθηκαν μεγάλοι επώνυμοι και άνωνυμοι, γνωστοί και άγνωστοι, πνευματικοί αγωνιστές, όπως ο Οσιος Παΐσιος Βελιτικόφσκυ, ο μοναχός Γεράσιμος Μενάγιας, ο Γέροντας Ιωνάς ο Ρουμάνος, ο παπα - Μακάριος, οι Γέροντες Λεόντιος, Δανιήλ και Θεοφύλακτος, ο παπα-Γεράσιμος ο Πνευματικός, οι Κρητικοί Γέροντες Χερουβείμ και Δαμασκηνός και για ένα μεγάλο χρονικό διάστημα ο νηπτικός Γέροντας Ιωσήφ ο Σηπλαιώτης με τη συνοδεία του και ο Γέροντας Αβιμέλεχ ο μετέπειτα Μικραγιαννανίτης.

Βυθισμένος στις σκέψεις αυτές, στην ιερή ανάμνηση όλων αυτών οσίων μορφών για τους οποίους τόσα έχω διαβάσει και ακούσει, βρέθηκα ξαφνικά με τους συμπροσκυνητές μου μπροστά στο μικρό Κυριακό της Σκήτης, που τιμάται στο όνομα του Μεγάλου Βασιλείου. Ένα κατάλευκο κρανίο κάποιου παλαιού Αγιοβασιλειάτου Ασκητού, που αντικρύσαμε σε μια θυρίδα στον τοίχο του Κυριακού, μας θύμισε τη ματαιότητα του κόσμου τούτου.

Εδώ, στο Κυριακό της Σκήτης, μονάζουν σήμερα δύο σεβάσμιοι ασκητές, ο Ιερομόναχος Μάξιμος και ο υποτακτικός του π. Βασίλειος, πνευματικά παιδιά του μεγάλου ασκητού και πνευματικού Γέροντος Γερασίμου, πνευματικής κορυφής της Σκήτης του Αγίου Βασιλείου και ολοκλήρου του Αθωνος ο οποίος επιτέλεσε για πολλά χρόνια το λειτούργημα του πνευματικού και στο ορος και έξω στον κόσμο σώζοντας πολλές ψυχές και οδηγώντας τες στο ασφαλές λιμάνι της πιστεως και της ελπίδας. Κάτω ακριβώς από το Κυριακό βρίσκεται το απέριττο Ησυχαστήριο των Εισοδίων της Θεοτόκου, όπου ασκείται ο Γέροντας Αυγουστίνος και η φιλόθεος συνοδεία του. Οι ευλογημένοι αυτοί Πατέρες υπήρξαν υποτακτικοί του Γέροντος Δαμασκηνού του Κρητικού, ενός άλλου αυστηρού Αιγοβασιλειάτη Ασκητή που διακρινόταν για την πίστη του, την πνευματική αγωνιστικότητά του, τον πνευματικό ηρωισμό του, τους σκληρούς ασκητικούς του αγώνες, την αγιότητά του.

Ο Γέροντας Δαμασκηνός μπήκε πολύ νέος στο Άγιον Ορος και ουδέποτε βγήκε στον κόσμο. Εμεινε εδώ δεκαετίες ολόκληρες ανέπαφος και αμόλυντος από τις αρνητικές επιδράσεις που ο κόσμος ασκεί στις ανθρώπινες ψυχές. Ήταν μια βιβλική μορφή της αγιασμένης ερήμου, ολόλευκο πνευματικό κρίνο σαν κι αυτά που εξήγησε η έρημος στη Θηβαΐδα της Αιγύπτου, στη Νουβία, στη Νητρία και στην Παλαιστίνη. Συνεχίζεται Κτυπήσαμε την πόρτα του Ιερού ησυχαστηρίου στις δώδεκα ακριβώς το μεσημέρι. Η θερμοκρασία ίσως και να ήταν σαράντα βαθμοί, η έρημος του Αγίου Βασιλείου εμοιαζε με καμίνι που έβραζε. Ο ιδρώτας είχε περιλούσει το σώμα μας λες και είχαμε βουτήξει μέσα σε μια λίμνη νερό. Χτυπήσαμε δύο τρεις φορές το καμπανάκι. Μας άνοιξε ένας μοναχός γύρω στα πενήντα που στο πρόσωπό του αντικαταπριζόταν η ηρεμία και η γαλήνη που επικρατούσαν στην ψυχή του. Όπως μάθαμε αργότερα ήταν ο μοναχός Ματθαίος. - Γέροντα, ερχόμαστε από την Κερασιά και ήρθαμε στο Ησυχαστήριο σας, για να σας δούμε και να πάρουμε την ευλογία σας - περάστε, ευλογημένοι, είστε μουσκεμένοι από τον ιδρώτα και πρέπει να ανασάνετε και να ξεκουραστείτε.

Μας οδήγησε στην απλωταριά του Ησυχαστηρίου, κάτω από μια βαθύσκιοτη μουριά. Ήταν ίσως το μοναδικό δέντρο που υπήρχε γύρω μας. Μεγάλη ευλογία γι αυτό το Ησυχαστήριο, για τον ίσκιο και τη δροσιά που προσφέρει το καλοκαίρι στους ασκητές και στους επισκέπτες. Από εδώ η θέα είναι

εκπληκτική. Η ματιά μας ξεχύθηκε προς τα νότια και κατηφόρισε με ιλιγγιώδη ταχύτητα ως τη θάλασσα που αχνοφαινόταν στο βάθος. Προς τα ανατολικά δεσπόζει ένα τεράστιο πέτρινο "σαμάρι" που ξεκινά από το καρμήλιο φτάνει ως τη θάλασσα και αποτελεί το απόρθητο φυσικό όριο ανάμεσα στην Κερασιά και στον Άγιο Βασίλειο.

Προς τα εκεί μας έδειξε ο μοναχός δύο εγκαταλελειμένα σήμερα ησυχαστήρια δύο μεγάλων ασκητών, του Γέροντα Χερουβείμ και του Γέροντα Αβιμέλεχ, Κρητικών στην καταγωγή, που ασκήθηκαν εδώ και άσκησαν μεγάλη βία στον εαυτό τους για να "αρπάσουν" τη Βασιλεία των Ουρανών. Ακριβώς κάτω από την απλωταριά που καθόμασταν υπήρχε μια πεζούλα, όπου οι Πατέρες του ησυχαστηρίου είχαν το μικρό τους κήπο. Σίγουρα το χώμα του κήπου το έχουν κουβαλήσει από πολύ μακριά. Εκεί καλλιεργούν τα απαραίτητα για τη συντήρησή τους λαχανικά, χωρίς φάρμακα και όλα τα σύγχρονα μέσα ταχύτερης και πλουσιότερης παραγωγής.

Ο μοναχός μπήκε για λίγο μέσα και επέστρεψε κρατώντας ό,τι πολυτιμότερο επιθυμούσε εκείνη τη στιγμή το σώμα μας στην καρδιά της ερήμου. Ένα καφέ για τον καθένα μας, ένα λουκούμι, τσίπουρο και νερό, το κλασικό κι ευλογημένο αγιορείτικο κέρασμα που αναζωογόνησε το καταταλαιπωρημένο σώμα μας. - Πάρτε το κέρασμά σας και σε λίγο θα έρθει και ο Γέροντας, μας είπε ο μοναχός και κάθισε σιωπηλός κοντά μας.

Μόλις είχαμε αρχίσει να απολαμβάνουμε τον ωραιότερο καφέ που έχουμε γευθεί ποτέ και βγήκε ο Γέροντας Αυγουστίνος, ο οποίος ήταν συγγενής κατά σάρκα του Γέροντος Δαμασκηνού. Μάλιστα εδώ τελείωσε ειρηνικά την επίγεια ζωή του ως μοναχός και ο πατέρας του Γέροντος Αυγουστίνου. Σηκωθήκαμε όλοι και πήραμε την ευχή και την ευλογία του. Εκείνος καθισε κοντά μας και μας παρότρυνε να γευθούμε το κέρασμά μας, που τόσο είχαμε ανάγκη εκείνη την ώρα. Κατάλαβε ο Γέροντας πως ήμασταν κατακουρασμένοι, αμάθητοι στη νηστεία, στην κακοπάθεια, στον ανήφορο, στον ιδρώτα!

Υστερα αρχίσαμε να συζητάμε,. Ακούγαμε το Γέροντα και "ρουφούσαμε" τους λόγους του, όπως το σφουγγάρι ρουφά το νερό. Ο Γέροντας Αυγουστίνος εκτός από την αξιόλογη κοσμική μόρφωση που διαθέτει - ήταν σπουδαίος νομικός - είχε βαθιά θεολογική κατάρτιση και έχει εντυφώσει ιδιαίτερα στα πατερικά κείμενα από τα οποία χρησιμοποιεί εύστοχα κατάλληλα αποσπάσματα και παραδείγματα, για να ενισχύσει τους λόγους του.

Εμείς αναθαρρήσαμε από την οικειότητα και τη συγκατάβαση που μας έδειξε κι αρχίσαμε να τον "βομβαρδίζουμε" με ερωτήσεις και να συμμετέχουμε κι εμείς ενεργότερα στη συζήτηση. Μιλούσαμε πάνω από δύο ώρες κι είχαμε τη διάθεση να συνεχίσουμε αυτή την αξέχαστη συζήτηση για πολλή ώρα ακόμη. Κρίμα που δεν είχαμε την προνοητικότητα και το θάρρος να ενεργοποιήσουμε το μαγνητοφονάκι που είχαμε μαζί μας για να "καταγράψουμε" αυτή τη συνομιλία!

Κάποια στιγμή του ζητήσαμε να μας μιλήσει για τον αοίδιμο Γέροντά του Δαμασκηνό. Έμεινε για λίγο σιωπηλός κι ύστερα με έκδηλη συγκίνηση μας μίλησε για αυτόν. Εκείνο που μου έκανε ιδιαίτερη εντύπωση ήταν ότι ο Γέροντας Δαμασκηνός προαισθανόμενος το τέλος της επίγεια ζωής του κάλεσε τον υποτακτικό του μοναχό Αυγουστίνο και του είπε: - Από σήμερα Γέροντας θα είσαι εσύ κι εγώ υποτακτικός, γιατί να ξέρεις πιο εύκολα μπαίνει ο υποτακτικός στον Παράδεισο, υπονοώντας προφανώς τη σημασία της υπακοής και της ταπεινώσεως για την κατάκτηση του Παραδείσου.

Φυσικά ο μοναχός Αυγουστίνος δεν μπορούσε να το διανοηθεί και να το δεχθεί. Ο Γέροντας όμως επέμενε και ο υποτακτικός του υπάκουσε. Υστερα από σαράντα ημέρες ο Γέροντας Δαμασκηνός αναχώρησε για τις άνω μονές.

Είχαν περάσει δύομισι ώρες γόνιμης πνευματικής συζήτησης με τον Γέροντα Αυγουστίνο και κάποια στιγμή στράφηκε προς το μοναχό που όλη την ώρα παρευρίσκετο και παρακολουθούσε σιωπηλός και του είπε: - Ματθαίε, ετοίμασε κάτι για να φάνε τα παιδιά - Νά 'ναι ευλογημένο, είπε ο μοναχός και μπήκε μέσα στην κουζίνα του Ησυχαστηρίου. Εμείς συνεχίσαμε να συζητάμε με το Γέροντα μέχρι τη στιγμή που το φαγητό ήταν έτοιμο και μπήκαμε όλοι μέσα για να φάμε. Το

τραπέζι ήταν στρωμένο και είχε πάνω πλούσια τα ελέη του Θεού. Βραστά φασόλια χωρίς λάδι, ελιές, δύο ντομάτες, ένα αγγούρι και φρεσκοζυμωμένο ψωμί.

Καθίσαμε και φάγαμε με όρεξη, ό,τι η αγάπη των ευλογημένων αυτών Αγιοβασιλειωτών Πατέρων μας πρόσφερε. Εκείνη την ημέρα δοκιμάσαμε το πιο νόστιμο και πιο καλοψημένο ψωμί που έχουμε δοκιμάσει ποτέ στη ζωή μας. Ο Γέροντας μας προέτρεψε να φάμε και τις ντομάτες που είχαμε αφήσει ανέγγιχτες λεγοντάς μας ότι είναι από τον κήπο τους αγνές, χωρίς φάρμακα και λιπάσματα. Κι αυτό το καταλάβαμε, όταν τις γευθήκαμε και νιώσαμε την αγνή, την υπέροχη γεύση όσων η φύση, χωρίς την επέμβαση και τη "βοήθεια" του ανθρώπου, μόνη της τρέφει και δημιουργεί. Κατά τη διάρκεια του φαγητού ο Γέροντας μας είπε πως ήταν ευλογημένο να μείνουμε, αν θέλαμε, εκείνο το βράδυ εκεί. Ευχαριστήσαμε το Γέροντα μέσα από την καρδιά μας, αλλά δεν μπορούσαμε, γιατί, ύστερα από τη ματαιώση της ανάβασής μας στον Αθωνα, σκεφτήκαμε να επιστρέψουμε το ίδιο βράδυ στους Δανηλαίους και να προσπαθήσουμε, αν ήταν δυνατόν, να βρεθούμε την άλλη μέρα το απόγευμα στη Μονή Διονυσίου, για να συμμετάσχουμε στη μεγάλη αγρόπνια που θα γινόταν στο Μοναστήρι εκείνο το βράδυ για τη Γέννηση του Τιμίου Προδρόμου.

Ετοιμαστήκαμε για να αναχωρήσουμε. Χαιρετήσαμε συγκινημένοι τους Γεροντάδες, πήραμε την ευχή τους και την ωραία "λιβανοθήκη" που πρόσφερε στον καθένα μας ο Γέροντας για ευλογία και ξεκινήσαμε. Ο χρόνος δεν μας έφτανε να περάσουμε και να πάρουμε την ευχή και των άλλων ασκητών του Αγίου Βασιλείου, του Γέροντος Μαξίμου και του υποτακτικού του μοναχού Βασιλείου, καθώς και του Γέροντος Πνευματικού Παύλου, Προηγούμενου της Μεγίστης Λαύρας, που ασκείται μόνος του εδώ στο ταπεινό Ησυχαστήριο του "ως στρουθίον μονάζον επί δώματος", προτιμώντας την απόλυτη ησυχία, τη γαλήνη και την υλική πτωχεία της αγιοβασιλειάτικης ερήμου από την Ηγουμενία του μεγαλύτερου και πλουσιότερου μοναστηριού του Αθω.

Ακολουθήσαμε το μονοπάτι προς τα Κατουνάκια. Ενα μονοπάτι με κλίση ογδόντα μοιρών γεμάτο πέτρες και βράχια. Ευτυχώς που είχαμε κόψει από το δάσος της Κερασιάς δύο δυνατές "βέργες" - μπαστούνια, που τώρα μας φάνηκαν πολύ χρήσιμα και μας προστάτευσαν από ένα σίγουρο κατρακύλισμα. Δεν κρύβω το γεγονός ότι πολλές φορές έστρεψα το κεφάλι και το βλέμμα μου προς τα πίσω αντικρίζοντας με συγκίνηση και κατάνυξη της Σκήτη του Αγίου Βασιλείου και το Ησυχαστήριο των Εισοδίων της Θεοτόκου στο οποίο πολύ αναπαύθηκε η ψυχή μου εκείνη την αξέχαστη μέρα.

Φτάσαμε στις πέντε το απόγευμα στο Ησυχαστήριο των Δανηλαίων. Ξεκουραστήκαμε στο κελλί μας και στις έξι η ώρα ανεβήκαμε για τον Εσπερινό. Ο Γέροντας Γρηγόριος με πλησίασε και με ρώτησε:

- Πως σου φάνηκε, Αντώνιε, η ενδότερα έρημος;

- Τι να σας πω, Γέροντα, δεν μπορώ να εκφράσω με λόγια αυτό που ένιωσα. Το σώμα μου πολύ κουράστηκε από την οδοιπορία, αλλά αναπαύθηκε πολύ η ψυχή μου. Ήταν μια συγκλονιστική εμπειρία που δεν θα ξεχάσω ποτέ στη ζωή μου

- Ημουν σίγουρος γι αυτό, είπε ο Γέροντας και προχωρήσαμε στο ναό για τον Εσπερινό.

Υστερα από την Τράπεζα καθίσαμε και πάλι στη μαγευτική απλωταριά με τους Πατέρες. Ο Γέροντας Δανιήλ μας μίλησε με συγκίνηση για τον Αγιο Μηνά που πολύ τιμούν και αγαπούν στο Ορος. Μας διηγήθηκε μάλιστα δικές του προσωπικές εμπειρίες θαυμαστών γεγονότων με τον Αγιο Μηνά και στη συνέχεια μας μίλησε με θαυμασμό για τους Κρητικούς, που είναι πιστοί στην παράδοση, ευσεβείς και φιλόθεοι, έχουν μια ξεχωριστή ψυχική λεβεντιά και είναι φιλοαθωνίτες. Αυτό το έζησαν και το διαπίστωσαν οι Δανηλαίοι πατέρες και στο πρόσωπο του Κρητικού Αδελφού τους Γέροντος Νήφωνος, που καταγόταν από τα Χανιά της Κρήτης.

Ο Γέροντας Γρηγόριος μας μίλησε με συντριβή καρδιάς για την αλλοίωση της ελληνικής ψυχής, της ελληνικής γλώσσας και της παράδοσης που παρατηρείται έντονα στις μέρες μας και κινδυνεύει να καταστρέψει τη φυλή μας.

Ο Γέροντας μπορεί να ζει στην έρημο του Αθω, όμως είναι καλά ενημερωμένος για το τι συμβαίνει στον κόσμο και πονεί η καρδιά του γι αυτή την πνευματική παρακμή που χαρακτηρίζει την εποχή μας. Για τις παραδεδειγμένες αξίες που έχουν τεθεί στο περιθώριο, για τα "ψεύτικα τα λόγια τα μεγάλα" των ισχυρών αυτής της γης, που είναι γεμάτα εγωισμό, φαρισαϊσμό και υποκρισία, για την επίκληση στις μέρες μας από όλους της Ορθοδοξίας τη στιγμή που πολλών απ' αυτούς που την

επικαλούνται η προσωπική τους ζωή και οι αποφάσεις που παίρνουν είναι εντελώς αντίθετες με το πνεύμα, το νόημα και την ουσία της Ορθοδοξίας.

Ο νεαρός μοναχός π. Νείλος μας είπε για τα παλαιά βιβλία του Δημοτικού Σχολείου που τα κάνουν συλλογή εκεί οι Πατέρες και θυμήθηκε με συγκίνηση τους δασκάλους του τους οποίους θυμάται και μνημονεύει πάντα στην προσευχή του. Αξίζει νομίζω να αναφέρω εδώ κάτι που μας διηγήθηκε ο π. Νείλος και συγκίνησε ιδιαίτερα την ψυχή μας.

Κάποια συνταξιούχος δασκάλα βρέθηκε σ' ένα ναό, όπου χοροστατούσε ένας Αρχιερέας και στο τέλος της Θείας Λειτουργίας πλησίασε για να κοινωνήσει τα Αχραντα Μυστήρια. Όταν την κοινωνήσε ο Αρχιερέας, ανέφερε το όνομά της. Η δασκάλα δοκίμασε έκπληξη, γιατί ένας άγνωστος σ' αυτήν Αρχιερέας γνώριζε το όνομά της.

Στο τέλος τον πλησίασε και ζήτησε να μάθει "το πως" και "το γιατί". Τότε ο Αρχιερέας της είπε κατασυγκινημένος ότι υπήρξε μαθητής της, ότι είναι ο μαθητής (...) τον οποίο μάλιστα ιδιαίτερα αγαπούσε. Ήταν αληθινά ανέκφραστο το μεγαλείο της ώρας εκείνης που ένας Αρχιερέας έσκυβε με συγκίνηση να φιλήσει το χέρι της δασκάλας του! Ήταν κι αυτή μια από εκείνες τις ευλογημένες ώρες που το λειτούργημα του δασκάλου καταξιώνεται και γίνεται εμφανής η καθοριστική σημασία του και η προσφορά του στη διαμόρφωση της κοινωνίας.

Κάποια στιγμή οι Πατέρες άρχισαν να συζητούν για τη βυζαντινή μουσική με τους παρευρισκομένους προσκυνητές που έτυχον ασχολούνται κι αυτοί με το βυζαντινό μέλος και να γνωρίζουν καλά το θέμα. Η συζήτηση κράτησε αρκετή ώρα. Μίλησαν για τους μεγάλους δασκάλους της βυζαντινής μουσικής, για τους δικούς τους Γεροντάδες που τους έκαναν να αγαπήσουν και να καλλιεργήσουν το βυζαντινό μέλος, για τη δική τους "τεχνοτροπία" στη βυζαντινή μουσική παράδοση, για τα "ανοιξαντάρια" τα "κεκραγάρια" και τις πολύωρες αγιορείτικες αγρύπνιες.

Υστερα από αυτά ζήσαμε άλλο ένα ανεπανάληπτο απόδειπνο κάτω από τον ξάστερο ουρανό στην απλωτεριά της καλύβης στην καρδιά της ευλογημένης αθωνικής ερήμου. Κοιμηθήκαμε με ανάλαφρη καρδιά, με την ψυχή μας να φτερουγίζει, με τον απόηχο των προσευχών και των ύμνων και με τις διδασχές και τις εμπειρίες των Πατέρων χαραγμένες βαθιά στην καρδιά μας.

Την άλλη μέρα το πρωί, ύστερα από τη Θεία Λειτουργία, κατά την οποία κοινωνήσαμε των Αχραντών Μυστηρίων, αναχωρήσαμε από το Ησυχαστήριο των Δανηλαίων, αφού πρώτα ευχαριστήσαμε τους Πατέρες με όλη μας την καρδιά και πήραμε την ευχή και τις ευλογίες τους. Προορισμό μας οι Καλύβες και τα Ησυχαστήρια της Μικρής Αγίας Άννας που βρίσκεται λίγο πιο πέρα ακολουθώντας το μονοπάτι προς τα δυτικά.

Πρώτος μας σταθμός ήταν η Καλύβη της Κοιμήσεως της Θεοτόκου, όπου μονάζει ο Γέροντας Διονύσιος Μικραγιαννανίτης ο Πνευματικός με τη συνοδεία του. Ο Γέροντας Διονύσιος υπήρξε υποτακτικός του ευλογημένου Γέροντος Αβιμέλεχ, ο οποίος υπήρξε μεγάλη ασκητική μορφή της αθωνικής ερήμου και στήριξε πολλές ανθρώπινες ψυχές τόσο με τις προσευχές και τις δεήσεις τους στον Θεό όσο και με την άμεση επικοινωνία μαζί τους. Πηγαίνοντας στην Καλύβη της Κοιμήσεως της Θεοτόκου είχαμε σκοπό να ρωτήσουμε το Γέροντα Διονύσιο και να του ζητήσουμε να μας μιλήσει για τον ευλογημένο Γέροντά του. Όμως, ο Γέροντας δεν βρισκόταν εκείνη την ημέρα εκεί. Δυστυχώς είχε πάθει κάποιο ατύχημα και είχε ανάγκη νοσοκομειακής περίθαλψης στη Θεσσαλονίκη. Στην Καλύβη μας δέχτηκε ένας από τους υποτακτικούς του, ο π. Σπυρίδων, άριστος βυζαντινός ψάλτης, ο οποίος μάλιστα ετοιμαζόταν να αναχωρήσει για το Μοναστήρι του Διονυσίου, το οποίο είχε αγρυπνία. Ήταν η παραμονή της εορτής της Γεννήσεως του Τιμίου Ενδόξου Προφήτου Προδρόμου και Βαπτιστού Ιωάννου στο όνομα του οποίου τιμάται το καθολικό της Μονής. Έτσι, η συνάντησή μας και η συνομιλία μας με το μοναχό Σπυρίδωνα ήταν αναγκαστικά πολύ σύντομη.

Μας κέρασε το κλασικό αγιορείτικο κέρασμα και μας παρότρυνε να πάμε να προσκυνήσουμε στο Σπήλαιο των Αγίων Διονυσίου και Μητροφάνους των Στουδιτών, που βρίσκεται λίγο πιο κάτω από την Καλύβη τους. Χαιρετήσαμε το Γέροντα και κατηφορίσαμε αναζητώντας το σπήλαιο. Κατεβήκαμε πολλά σκαλοπάτια και κάποια στιγμή βρεθήκαμε μπροστά στο ναό και στο σπήλαιο των μεγάλων Μικραγιαννανιτών Οσίων. Ένας νεαρός χαριτωμένος μοναχός ήταν εκεί και άναβε τα καντήλια. Όλα έλαμπαν από καθαριότητα, ακόμη και το πάτωμα.

Πλησιάσαμε κάπως διστακτικοί φοβούμενοι μήπως "χαλάσουμε" όλη αυτή την ομορφιά και την

απόλυτη καθαριότητα. Ο μοναχός όμως μας είπε να περάσουμε και με πηγαία χαρά μας μίλησε για τους Αγίους Διονύσιο και Μητροφάνη τους Στουδίτες, που ήρθαν και ασκήτεψαν εδώ αναζητώντας την απόλυτη υσυχία Στην αυλή του σπηλαιού είναι και ο απέρριτος τάφος του Γέροντος Γερασίμου Μικραγιαννανίτου, του μεγάλου σύγχρονου Υμνογράφου της Εκκλησίας μας, ο οποίος κοιμήθηκε σχεδόν αιωνόβιος τον ύπνο των δικαίων αφήνοντας κληρονομιά στην Ορθοδοξία και σ' ολόκληρη την ανθρωπότητα ένα ανυπολόγιστο πνευματικό έργο.

Υστερα ανηφορίσαμε, περασαμε πάλι από την Καλύβη της Κοιμήσεως της Θεοτόκου, και είδαμε απέναντι την Καλύβη του Αποστόλου Θωμά στην οποία ασκούνται ο Γέροντας Κυπριανός και η συνοδεία του, άριστοι βυζαντινοί ψάλτες και σπουδαίοι καλλιτέχνες στον τομέα της αργυροχρυσοχοίας. Αντικρύσαμε επίσης προς τα νότια της Σκήτης στο βάθος κατι ξεροκάλυβα που φιλοξένησαν στο παρελθόν αυστηρούς ασκητές, κυρίως Κρήτες στην καταγωγή, γι αυτό έχουν και το προσωνύμιο "Κρητικά".

Ανηφορίσαμε λίγο ακόμη και ακολουθήσαμε το μονοπάτι προς τα δυτικά. Ακριβώς πάνω από την Καλύβη της Κοιμήσεως της Θεοτόκου συναντήσαμε την Καλύβη των Αγίων Αρχαγγέλων και το Σπήλαιο όπου ο Αγάπιος Λάνδος ο Κρης μόνασε κι έγραψε την "Αμαρτωλών Σωτηρία".

Εδώ συναντήσαμε τον Ιερομόναχο Γέροντα Νικηφόρο, Σχολάρχη της Αθωνιάδος Σχολής, ο οποίος κατέκτησε αμέσως την καρδιά μας με την πραότητα του, την ευγένεια, την συγκατάβαση και την αγάπη που μας αντιμετώπισε. Ήταν πολύ απασχολημένος, αλλά άφησε αμέσως τη δουλειά του, για να μας προσφέρει το αγιορείτικο κέρασμα και να μας μιλήσει για την Καλύβη των Αγίων Αρχαγγέλων, για τον Αγάπιο Λάνδο και για το Γέροντα Αβιμέλεχ, που ο ίδιος δε γνώρισε αλλά έχει ακούσει να λένε γι αυτόν άλλοι παλαιότεροι Γεροντάδες.

Θα θέλαμε ειλικρινά να μείνουμε περισσότερη ώρα κοντά στον π. Νικηφόρο, σ' αυτή την αγνή, καλλιεργημένη, ευγενική και φιλόθεο ψυχή, γιατί κι η δική μας ψυχή αναπαύθηκε πολύ κοντά του. Όμως και ο ίδιος είχε πολλή δουλειά και εμείς διαθέταμε λίγο χρόνο. Γι αυτό πήραμε την ευχή του και αναχωρήσαμε για τη Σκήτη της Αγίας Άννας.

Όμως, τις πνευματικές εμπειρίες μας από τη Σκήτη της Αγίας Άννας και από τα άλλα ιερά καθιδρύματα του Αθω, τα οποία επισκεφθήκαμε κατά τη διάρκεια του τελευταίου προσκυνήματος μας, θα τις παρουσιάσουμε σ' ένα άλλο σημείωμά μας στο εγγύς μέλλον.